

Sant Martí Xic

Les Masies de Voltregà

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: El Pou. 08508 Les Masies de Voltregà.
Emplaçament Camí a Sant Martí Xic per Serratosa, BV-4608, km 15-16

Coordenades:

Latitud: 42.01073
Longitud: 2.20616
UTM Est (X): 434267
UTM Nord (Y): 4651272

Classificació

Número de fitxa 08117-49
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XI
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Restaurada l'any 1987.
Protecció Legal
Observacions protecció: Annex II de la Revisió de les NNSS (15-11-2000)
Número inventari sí, IPA
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 011A00004
Fitxes associades:
[Castell de Voltregà](#)
Autoria de la fitxa Natalia Salazar -ArqueoCat SL-

Descripció

L'edifici és de nau única, de planta rectangular capçada a llevant per un absis semicircular. És coberta amb una volta de canó, reforçada per un únic arc toral. Les cobertes eren inexistents; la de la nau ha estat resolta amb teules àrabs, mentre que la de l'absis ho és amb lloses de pedra, molt ben tallades i rejuntades. Per sota aquesta coberta hi ha una filada de pedres rectangulars, molt regulars, col·locades en la restauració a manera de cornisa. El mur de tancament de la nau pel cantó de llevant s'aixeca per damunt del nivell de la teulada. L'aparell de l'edifici ha estat fet amb carreus de pedra calcària, simplement escairats i de mides molt irregulars, dipositats en filades també irregulars, agafats amb morter de calç. La porta d'entrada al temple s'obre al mur de migjorn i consta d'un arc de mig punt i una altra d'igual al cantó de ponent, la qual, juntament amb la que hi ha al fons de l'absis, completa la il·luminació de l'església.

Observacions:

De 1984 a 1986 el Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat efectuà obres de restauració que motivaren l'excavació arqueològica de necròpolis medieval associada a l'ermita (veure fitxa 73).

Història

Fou des dels seus inicis una capella i després tingué funcions parroquials i depengué dels senyors del castell, fins que passà a domini episcopal. Es conegué primerament com a Sant Martí de Voltregà o Sant Martí del Castell, fins que la creença popular de la seva petitesa li donà el nom de Sant Martí Xic. El castell de Voltregà apareix documentat a partir de l'any 902, però les primeres notícies sobre l'església es remunten a l'any 1097. A partir del 1110 hi ha constància del seu funcionament com a parròquia. Al mateix temps comencen a documentar-se abundoses deixes de terres i diners, en les quals destaquen les dels senyors del castell, patrons de l'església. Els Cabrera, de la línia dels castlans del castell, continuaren fent importants donacions a l'església de Sant Martí. La funció parroquial perdurà fins mitjan segle XV. Mentrestant els bisbes de Vic havien esdevingut patrons de l'església pel fet d'haver comprat el 1370 el castell de Voltregà al vescomte de Cabrera. Els bisbes hi van tenir un sacerdot beneficiat que tenia cura de l'església; els habitants de tres masos tenien el dret d'enterrar-se en el cementiri de l'església. Al mateix segle XV li fou llevada la parroquialitat, atès que la majoria dels habitants de l'indret deixaven la muntanya i anaven a viure a la plana, cosa que motivà el creixement de Sant Hipòlit. A partir de 1656 Sant Martí es fusionà totalment amb la parròquia de Sant Hipòlit de Voltregà. La manca de culte fou la causa de la decadència de l'edifici. L'any 1984 fou restaurada gràcies a l'esforç del col·lectiu Amics de Sant Martí Xic, la parròquia, l'Ajuntament de Masies de Voltregà i el Servei del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat.

Bibliografia

ARUMÍ, Dolors; PLADEVALL, Antoni; BENET, Albert; VIGUÉ, Jordi (1986). "Sant Martí Xic", Catalunya Romànica III. Osona II, Barcelona, pp. 418-420. CATALÀ, Pere (1982) "Sant Martí Xic", Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya: Les Masies de Voltregà. [Consulta: 1 març 2006].

